

Projekt

UCHWAŁA Nr/2021
Rady Gminy Stare Babice
z dnia ... listopada 2021 roku

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stare Babice na lata 2022-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372, 1834) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stare Babice na lata 2022-2025 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Wójtowi Gminy Stare Babice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od dnia 1 stycznia 2022 roku.

**Uzasadnienie do uchwały w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Stare Babice na lata 2022-2025**

Konieczność realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie wynika wprost z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249). Program ma stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które będą podejmowane w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy w rodzinie oraz zminimalizować jego skutki. W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia tego programu jest w pełni uzasadnione.

Załącznik
do Uchwały Nr .../2021
Rady Gminy Stare Babice
z dnia 25 listopada 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE STARE BABICE NA LATA 2022-2025**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	3
II. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE	4
III. DIAGNOZA PROBLEMU W PROCEDURZE „NIEBIESKIE KARTY”	7
IV. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE STARE BABICE	11
V. ADRESACI PROGRAMU	11
VI. ZADANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO I GRUP OBOCZNYCH	12
VII. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE STARE BABICE	12
VIII. DZIAŁANIE I HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	14
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	17
X. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	17

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z istotnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny jak i dla samorealizacji każdego z jej członków. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia wystąpienia przemocy mają działania profilaktyczne, które zainicjowane odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie. Nadrzędnym działaniem powinno być szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy, a następnie przywrócenie osobom pokrzywdzonym zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie.

W celu efektywnego i zintegrowanego prowadzenia działań przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Stare Babice na lata 2022-2025, zwany dalej Programem.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stare Babice.

W Programie zostały zawarte podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów. Cele i działania Programu, a także źródła jego finansowania zostały sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych. Niniejszy Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia ww. zjawiska oraz poprawy kondycji rodzin z terenu Gminy Stare Babice.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- 2) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- 3) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- 4) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 6) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 8) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 9) ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji;

10) rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest skorelowany z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2021-2030 przyjętą Uchwałą Nr XXVII/284/2020 Rady Gminy Stare Babice z dnia 17 grudnia 2020 r.

II. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE

1. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – przemoc w rodzinie jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i szkody moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- 1) jest intencjonalna – zamierzone działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby dotkniętej przemocą;
- 2) siły są nierównomierne – jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza;
- 3) narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do szacunku, godności, nietykalności fizycznej itd.);
- 4) powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że osoba poszkodowana ma mniejszą zdolność do samooceny.

2. RODZAJE PRZEMOCY

- 1) *Fizyczna*: naruszanie nietykalności fizycznej jest zachowaniem intencjonalnym powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko np. popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie, ciągnięcie za włosy, przypalanie papierosem, krępowanie ruchów itp.
- 2) *Psychiczna*: naruszenie godności osobistej ofiary objawiające się poprzez stosowanie przymusu, gróźb, obrażaniu, osądzaniu, krytykowaniu, straszeniu, obwinianiu, wyśmiewaniu, szantażowaniu itp.
- 3) *Seksualna*: naruszenie intymności, o którym mówimy, kiedy dochodzi do zmuszenia osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy nie jest w pełni świadomą bądź, gdy na skutek zaistniałych warunków

obawia się odmówić np. wymuszanie pożycia, gwałt, obmacywanie, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, ocenianie wyglądu, komentowanie szczegółów anatomicznych, sprawności seksualnej itp.

- 4) *Ekonomiczna – naruszenie własności*: wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane podstawowe i niezbędne życiowe potrzeby np. odbieranie pieniędzy, używanie rzeczy bez pozwolenia, dysponowanie czyjąś własnością, niszczenie rzeczy, przeglądanie korespondencji, sprzedaż wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zaciąganie kredytów „na wspólne konto” bez zgody partnera, zmuszanie do spłacania długów itp.
- 5) *Zaniedbanie*: naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokajania podstawowych potrzeb itp.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej postacie, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy.

3. CYKLE PRZEMOCY W RODZINIE

Częste zdziwienie budzi fakt długotrwałego pozostawiania osób doznających przemocy w zależności od sprawcy. Tymczasem ma na to wpływ wiele czynników. Należą do nich sytuacja społeczna, postawy osób trzecich, mity i stereotypy na temat przemocy uwewnętrznione przez same ofiary, wreszcie specyficzne mechanizmy przemocy, które odejmują wewnętrzną siłę osobom krzywdzonym i utrudniają wyjście z przemocy. Zaobserwowano, że przemoc domowa zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy.

Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz: tworzenia i budowania napięcia, gwałtownej przemocy, uspokojenia i miłości odraczających kolejną fazę przemocy:

- 1) *Faza narastania napięcia*. Tę fazę charakteryzuje pojawianie się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Jeden z partnerów staje się drażliwy i poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje u niego złość i wyprowadza z równowagi. Krytykuje oraz poniża partnerkę poprawiając w ten sposób samopoczucie. Prowokuje kłótnie i sprawia wrażenie, że nie panuje nad gniewem. W tej fazie partner może (ale nie musi) pić więcej alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające. Reakcją osoby doznającej przemocy jest najczęściej próba opanowania sytuacji za wszelką cenę. Uspokaja go, spełnia zachcianki, przeprasza za swoje „niewłaściwe” zachowanie, sumiennie wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Ciągłe zastanawia się, co może jeszcze zrobić, aby nie doszło do wybuchu agresji.
- 2) *Faza gwałtownej przemocy*. W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Partner staje się gwałtowny, nieprzewidywalny, często wpada w szał. Eksplozję wywołuje najczęściej jakiś drobiazg. Wybuch agresji objawia się biciem pięściami lub przy użyciu przedmiotów, kopaniem, grożeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również natężenie agresji słownej. Osoba doznająca przemocy ponownie stara się uspokoić partnera i ochronić siebie i dzieci. Zazwyczaj, niezależnie

od tego jak bardzo się stara, wściekłość partnera ciągle narasta. Czuje się bezradna. Po zakończeniu wybuchu przemocy osoba doznająca przemocy często jest w stanie szoku, odczuwa złość, wstyd i przerażenie. Skutki mogą być różne np. podbite oko, wybite zęby, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Następstwem psychologicznym może być apatia, depresja, a w konsekwencji nawet samobójstwo.

- 3) *Faza miodowego miesiąca*. Po wyładowaniu swojej złości, bardzo często sprawca wie, że posunął się za daleko i zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać za to co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje, że to się nigdy więcej nie powtórzy, że nie wie zupełnie, co się z nim stało, starając się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenie dla swojego zachowania np. „wiesz jaki mam teraz trudny okres w pracy, to wszystko przez ten alkohol itp.” Sprawca okazuje skruchę, ciepło i miłość. Przynosi upominki, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia, spędza czas, dzieli się swoimi przeżyciami. Patrząc z zewnątrz można odnieść wrażenie, że to szczęśliwa, zakochana para. W wyniku takiego zachowania osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć, że partner się zmienił i ostatni akt przemocy faktycznie był incydentem. Czuje się kochana. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Prawdziwe zagrożenie jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca związane jest z tym, że przemoc w kolejnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza. Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle z upływem czasu skracają się fazy miodowego miesiąca, a wydłużają i mają bardziej dramatyczny przebieg pozostałe. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie wcześniejsze fazy.

4. KONSEKWENCJE PRZEMOCY W RODZINIE:

- 1) bezpośrednie uszkodzenia ciała: rany, złamania, stłuczenia, siniaki, poparzenia itp.;
- 2) życie w chronicznym stresie i poczuciu zagrożenia prowadzi do zaburzeń psychosomatycznych tj. migren, bólów brzucha, klatki piersiowej, stawów i kręgosłupa, duszności, bezsenności, utraty apetytu itp.;
- 3) może rozwinąć się zespół stresu pourazowego oraz wyuczona bezradność;
- 4) zniszczone zostaje poczucie mocy sprawczej ofiary, obniżeniu ulega poczucie własnej wartości i godności oraz zdolność do stawiania oporu i skutecznej obrony, na skutek odizolowania od zewnętrznych źródeł wsparcia dochodzi do całkowitego uzależnienia ofiary od sprawcy;
- 5) pojawiają się zaburzenia dotyczące sfery intymnej i seksualności takie jak: utrata poczucia atrakcyjności, oziębłość, unikanie seksu, bolesne stosunki, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci przeciwnej;
- 6) u dzieci będących świadkami przemocy domowej występują liczne problemy emocjonalne: osłabienie koncentracji, agresja wobec otoczenia, demoralizacja, nocne moczenia, depresja, myśli samobójcze, akty samookaleczenia oraz zwiększone ryzyko stosowania przemocy wobec partnerów w przyszłości.

III. DIAGNOZA PROBLEMU W PROCEDURZE „NIEBIESKIE KARTY”

Gmina Stare Babice jest gminą wiejską, położoną w centralnej części województwa mazowieckiego w powiecie warszawskim zachodnim. Powierzchnia gminy wynosi 63,49 km². Obszar gminy obejmuje wsie: Babice Nowe, Blizne Jasińskiego, Blizne Łaszczyńskiego, Borzęcin Duży, Borzęcin Mały, Buda, Janów, Koczargi Stare, Koczargi Nowe, Klaudyn, Kwirynów, Latchorzew, Lipków, Lubiczów, Mariew, Stanisławów, Topolin, Wierzbina, Wojcieszyn, Zalesie, Zielonki Wieś, Zielonki-Parcela oraz Stare Babice, które pełnią rolę centrum administracyjnego gminy.

Na terenie Gminy Stare Babice zamieszkiwało w 2020 roku 19 279 mieszkańców (dane z Urzędu Stanu Cywilnego i Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Stare Babice).

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Stare Babice prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Babicach.

Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów wynika, że przemoc występująca w rodzinie jest wciąż jeszcze ukrywana i zatajana. Jest to nadal temat jakby lekceważony aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Są osoby, które nawet nie wiedzą, że są ofiarami przemocy np. psychicznej, godząc się na swój los i nie oczekując pomocy z zewnątrz.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie/nadużywanie alkoholu. Statystyki pokazują, że wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności.

Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy w rodzinie jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale co jest większym problemem, uzależnienie od narkotyków i substancji psychotropowych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce – w 2018 r., odsetek populacji w wieku 15–64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez współpracę z Policją, Sądem, Prokuraturą, kuratorami sądowymi, kuratorami społecznymi, pedagogami, psychologami, służbą zdrowia, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i innymi instytucjami oraz osobami.

Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełniania podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników Ośrodka. W obszarze pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy finansowej, świadczy pracę socjalną, wskazuje miejsca gdzie można uzyskać

pomoc, współpracuje z różnymi grupami zawodowymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poradnictwo ogólne w ramach pracy socjalnej podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych. Według potrzeb kierowanie do specjalistów pracujących m. in. w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, czy innych specjalistycznych instytucji.

W ramach specjalistycznego poradnictwa osobom doświadczającym przemocy pomocą służy psycholog zatrudniony w GKRPA i w GOPS w Starych Babicach. Praca psychologa obejmuje szeroki zakres działań psychologicznych z zakresu: promocji zdrowia, zapobiegania patologii, poradnictwa psychologicznego, interwencji kryzysowej, psychoterapii oraz pomoc w minimalizowaniu skutków traumatycznych przeżyć zaburzeń emocjonalnych.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starych Babicach zatrudniony jest także asystent rodziny, którego praca koncentruje się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnych sytuacji życiowych rodzin, w których wychowują się małoletnie dzieci. Asystentura ma za zadanie podejmowanie kompleksowych działań polegających przede wszystkim na poprawie funkcjonowania rodziny, poprawianiu relacji pomiędzy jej członkami oraz nabywaniu umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów, bez użycia agresji i przemocy.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Interdyscyplinarne podejście do realizacji procedury „Niebieskie Karty” ma na celu zintensyfikowanie działań wszystkich służb na rzecz poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Badania przedstawione w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pokazują, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem, wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doświadczających różnego rodzaju przemocy w rodzinie. Świadczą o tym nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doświadczających przemocy w rodzinie, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Opinię o jej wysokiej skuteczności oraz o tym, że zwykle problem przemocy w rodzinie zostaje dzięki niej rozwiązany, potwierdziło 40% respondentów. Natomiast największy odsetek – 43% ankietowanych uznało, że procedura „Niebieska Karta” jest częściowo skuteczna, tzn. problem zwykle zostaje rozwiązany w części. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” jest oceniane pozytywnie i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź przynajmniej częściowo rozwiązuje problem.

Z uwagi na wielowymiarowość problematyki występującej w rodzinie dotkniętej przemocą w rodzinie, różnorodne współwystępujące dysfunkcje (uzależnienie od alkoholu, zaburzenia osobowości, rozpad rodziny), wskazane jest, aby w trakcie diagnozowania problemu zwrócić uwagę na te kwestie, które mają istotny wpływ na życie rodziny, charakter relacji w niej występujący, możliwości nawiązania komunikacji z poszczególnymi członkami rodziny i stosowania właściwych form pracy socjalnej oraz zastosowania adekwatnych do sytuacji usług, tj. profesjonalne poradnictwo, towarzyszenie w docelowym rozwiązywaniu problemu

przemocy w rodzinie, korygowanie i psychoedukacja adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poniższe tabele przedstawiają najważniejsze dane dotyczące przemocy domowej na terenie Gminy Stare Babice w oparciu o prowadzoną w 2020 roku procedurę „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 1

Liczba procedur „Niebieskie Karty” kontynuowanych z poprzednich lat	Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę w 2020 r. sporządzonych przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów						
	OGÓŁEM	GOPS	GKRPA	POLICJA	OŚWIATA	OCHRONA ZDROWIA	LICZBA RODZIN
12	20	2	0	15	2	1	32

Tabela nr 2

Liczba powołanych grup roboczych nie licząc już istniejących	Liczba przekazanych NK przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do organów ścigania (Policja, Prokuratura) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	Osoby, którym zapewniono schronienie w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty”	Przypadki odebrania dziecka z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty”	Liczba zakończonych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/Grupę roboczą Procedur „Niebieskie Karty”
10	2	0	0	17

W roku 2020 zrealizowano następujące działania:

1. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego – 4

Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z założeniem Niebieskiej Karty-A – 13

2. Procedura „Niebieskie Karty”:

- 1) Liczba przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego formularzy „Niebieska Karta – A” sporządzonych przez poszczególne podmioty zobowiązane do realizacji procedury – 20; w tym:
 - Policja – 15
 - GOPS – 2
 - placówki oświatowe – 2
 - placówki służby ochrony zdrowia – 1
- 2) Liczba Procedur „Niebieska Karta” kontynuowanych – 15
- 3) Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta” – 32
- 4) Liczba osób wskazywanych w formularzu „Niebieska Karta – A”, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (ogółem) – 20; w tym:
 - kobiety – 15
 - mężczyźni – 0
 - dzieci – 20
- 5) Liczba osób wskazywanych w formularzu „Niebieska Karta – A”, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem) – 20, w tym:
 - kobiety – 2
 - mężczyźni – 18
 - dzieci – 0
- 6) Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta C” – 15
- 7) Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta D” – 9
3. Liczba powołanych grup roboczych – 10
4. Liczba spotkań grup roboczych – 43
5. Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” – 17; w tym:
 - 1) na podstawie § 18 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (ustanie przemocy + zrealizowany plan pomocy rodzinie) – 10;
 - 2) na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (brak przesłanek do wszczęcia procedury) – 7.

W 2020 roku dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych zorganizowano 2 szkolenia:

- 1) „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – najnowsze zmiany” – nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dr Bartłomiejem Mazurkiewiczem.
- 2) „Przemoc w rodzinie, przemoc wobec dziecka, przemoc w środowisku szkolnym, przemoc wobec osób starszych” z Panią Anną Osowską-Rembecką.

Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Stare Babice. Przemoc domowa nie zawsze jest ujawniana, co utrudnia rozpoznanie, udzielenie wsparcia,

pomocy, czy przeciwdziałanie jej. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej. Z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

IV. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE STARE BABICE

Do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Stare Babice zalicza się:

- 1) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupy robocze działające w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 4) Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Starych Babicach;
- 5) Straż Gminna;
- 6) Placówki medyczne z terenu Gminy Stare Babice;
- 7) Placówki oświatowe z terenu Gminy Stare Babice;
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- 9) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- 10) Świetlica Środowiskowa Wszędobylscy mieszcząca się na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borzęcinie Dużym;
- 11) Sąd Rejonowy i kuratorzy;
- 12) Organizacje pozarządowe;
- 13) Kościoły i instytucje kościelne;
- 14) Społeczność lokalna.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- 1) osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (ofiary przemocy: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
- 2) osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (sprawcy);
- 3) świadków przemocy w rodzinie;
- 4) przedstawicieli władz lokalnych, instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin;
- 5) społeczności lokalnej.

VI. ZADANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO I GRUP ROBOCZYCH

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań następujących podmiotów:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych;
- 7) kuratorów sądowych;
- 8) przedstawicieli Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową)

oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

VII. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE STARE BABICE

1. Cel główny Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Gminie Stare Babice poprzez spójne działanie wszystkich służb, ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

2. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin będącym ofiarami przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy w rodzinie;

- 4) zwiększenie skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.
3. Działania:
 - 1) Zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym:
 - a) opracowanie i rozprowadzenie przystępnych informacji w formie ulotek dot. wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, przysługujących praw, procedur,
 - b) upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej,
 - c) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży szkolnej profilaktyki agresji i przemocy.
 - 2) Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin będącym ofiarami przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą w rodzinie.
 - 3) Udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej osobom potrzebującym wsparcia.
 - 4) Zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.
 - 5) Uświadamianie o skutkach i konsekwencjach stosowania przemocy w rodzinie.
 - 6) Motywowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym.
 - 7) Zwiększenie skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.
 - 8) Współpraca w ramach prac grup roboczych obejmująca m.in. diagnozę, plan pomocy, monitoring sytuacji rodziny dotkniętej przemocą.
 - 9) Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników, służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
4. Przewidywane efekty:
 - 1) Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Stare Babice.
 - 2) Zapewnienie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
 - 3) Niwelowanie skutków zjawiska przemocy w rodzinie.
 - 4) Skoordynowanie współpracy osób pracujących na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
5. Realizatorzy działań:
 - 1) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
 - 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - 3) Specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - 4) Specjalista terapii uzależnień;
 - 5) Psycholog;
 - 6) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
 - 7) Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Starych Babicach;

- 8) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- 9) Placówki medyczne z terenu Gminy Stare Babice;
- 10) Placówki oświatowe z terenu Gminy Stare Babice;
- 11) Sąd Rejonowy i kuratorzy;
- 12) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- 13) inne podmioty.

VIII. DZIAŁANIE I HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Podejmowanie działań, zadań i ich realizację przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje zadań	Termin realizacji (2022-2025)	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy	zbieranie i aktualizowanie informacji na temat przemocy w rodzinie	na bieżąco	- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - GKRPA, - Specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Psycholog, - Specjalista terapii uzależnień, - GOPS, - Policja, - Sąd i kuratorzy - Oświata, - Ochrona zdrowia, - PCPR	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” Liczba sprawozdań

2.	Informowanie i edukowanie mieszkańców	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej - rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych (broszury, ulotki, plakaty) - prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw	na bieżąco, zgodnie z potrzebami na bieżąco, zgodnie z potrzebami na bieżąco, zgodnie z potrzebami	- prasa lokalna, - strona internetowa: gminy, GOPS, Policji, GKRPA - GKRPA, - Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - GOPS, - Policja, - Oświata, - Ochrona zdrowia - Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - Specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, - GOPS, - GKRPA, - Policja, - Oświata, - Ochrona zdrowia	Liczba opracowanych i przekazywanych materiałów informacyjnych, m. in.: ulotki, informacje zamieszczane na stronach Internetowych, artykuły w lokalnej prasie
3.	Zapewnienie dostępności działań profilaktycznych	realizowanie programów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych	na bieżąco, zgodnie z potrzebami	- GKRPA, - Policja, - GOPS, - Oświata	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Liczba osób, którym udzielono

					porady
4.	Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	szkolenia dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i dla przedstawicieli grup roboczych	na bieżąco, zgodnie z potrzebami	- GKRPA, - GOPS, - Policja, - PCPR	Liczba zorganizowanych szkoleń, superwizji Liczba przeszkolonych osób Liczba instytucji uczestniczących w formach kształcenia
5.	Zapewnienie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	- zapewnienie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym dotkniętym problemem przemocy w rodzinie	na bieżąco, zgodnie z potrzebami	- psycholog, pedagog i psycholog w placówce oświatowej, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - PCPR	Liczba placówek/specjalistów udzielających pomocy/porady Liczba osób objętych pomocą Liczba udzielonych porad

6.	Budowa lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- powołanie i ewentualne zmiany składu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego - zawarcie porozumień pomiędzy instytucjami w sprawie realizacji wypracowanych procedur	zgodnie z potrzebami zgodnie z potrzebami, gdy np. następuje zmiana składu członków ZI	- Wójt Gminy Stare Babice - Wójt Gminy Stare Babice, - Policja, Żandarmeria Wojskowa, - Prokuratorzy – zgodnie z art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Liczba członków Gminnego Zespołu Interdyscypl. ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Liczba zawartych porozumień
----	---	--	--	---	---

7.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i działalność grup roboczych	- realizowanie procedury „Niebieskie Karty” - powołanie i posiedzenia grup roboczych - udzielenie pomocy w formie finansowej i socjalnej rodzinom dotkniętym przemocą	zgodnie z potrzebami zgodnie z potrzebami zgodnie z potrzebami	- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - GOPS, - GKRPA, - Policja, - Oświata, - Specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Psycholog, - Specjalista terapii uzależnień, - Ochrona zdrowia - Inne placówki - GOPS	Liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscypl. Liczba powołanych grup roboczych Liczba posiedzeń grup roboczych Liczba osób/rodzin objętych pomocą grup roboczych Liczba osób, którym przyznano pomoc finansową Liczba udzielonych porad w trakcie wykonywanej pracy socjalnej
----	--	---	---	---	---

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 są środki własne z budżetu gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadania Programu mogą być również finansowane z innych źródeł – z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i unijnych.

X. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji realizacji Programu służy m. in. sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz czy osiągnięto zakładane rezultaty. W ramach

procesu monitoringu i ewaluacji uzyskana zostanie również informacja czy i w jakim obszarze program wymaga aktualizacji, przeformułowania lub zmian postawionych celów.

Monitoring Programu będzie odbywał się na bieżąco, na zakończenie każdego roku trwania sporządzone zostanie sprawozdanie z realizacji Programu. Ewaluacja zostanie przeprowadzona na zakończenie trwania Programu w celu oceny procesu jego realizacji oraz oceny efektów Programu.